

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 уз 2/2021
07.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., које заступа пуномоћник Ивана Чудић, адвокат из ..., против туженог „Metro Cash&Carry“ ДОО Београд, Дистрибутивни центар ..., кога заступа пуномоћник Валентина Ђорђић Мијатовић, адвокат из ..., ради поништаја отказа и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 уз 4/20 од 19.01.2021. године, у седници већа од 07.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 уз 4/20 од 19.01.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 уз 1/2019 од 11.03.2020. године, тужбени захтев тужилаца је делимично основан, па је поништено решење туженог број ... од ...2019. године којим је тужиоцу АА престао радни однос као незаконито и обавезан тужени да тужиоцу уместо враћања на рад исплати накнаду штете у висини од 181.532,67 динара са законском затезном каматом од 11.03.2020. године до исплате у року од осам дана по пријему пресуде под претњом извршења. Одбијен је тужбени захтев тог тужиоца преко досуђеног износа, а до тражених 1.170.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 20.02.2020. године до исплате. Поништено је решење туженог број ... од ...2019. године којим је тужиоцу ББ престао радни однос као незаконито, па је обавезан тужени да тужиоцу уместо враћања на рад, исплати накнаду штете у висини од 252.425,40 динара са законском затезном каматом почев од 11.03.2020. године до исплате у року од осам дана по пријему пресуде под претњом извршења. Одбијен је тужбени захтев тог тужиоца преко досуђеног износа, а до тражених 1.080.000,00 динара са законском затезном каматом од 20.02.2020. године до исплате. Обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 279.750,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате у року од осам дана по пријему пресуде под претњом извршења. Решењем првостепеног суда од 11.03.2020. године обавезан је тужени да вештаку Стевану Гостојићу на име трошкова вештачења исплати 24.000,00 динара у року од 15 дана.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 уз 4/20 од 19.01.2021. године, одбијене су жалбе и потврђена у усвајајућем делу пресуда Основног суда у Новом Саду П1 уз 1/2019 од 11.03.2020. године и решење Основног суда у Новом Саду П1 уз 1/2019 од 11.03.2020. године. Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужиоци су доставили одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 18/20) и члана 23. став 5. Закона о заштити узбуњивача („Службени гласник РС“ број 128/2014) Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју овај суд пази по службеној дужности, а тужени у својој ревизији, иако се позива на битне повреде одредаба парничног поступка, ни на једну такву повреду конкретно не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били у радном односу са туженим. Тужилац ББ је код туженог радио почев од 2007. године, а по основу уговора о раду од ...2015. године распоређен је на радно место „...“. Тужилац АА је код туженог радио почев од 2012. године, а по основу уговора о раду од ...2015. године распоређен је на радно место „...“. Нижестепени судови су утврдили и у својим одлукама навели опис послова радног места „...“. Анексом уговора о раду од 20.07.2016. године тужилац АА је распоређен на радно место ... и нижестепени судови су утврдили и опис послова тог радног места. Код туженог је 03.01.2019. године из ... стигла роба – телетина у већим количинама, а тој роби је истицао рок трајања 06.01.2019. године, а до 11.01.2019. године нису стизале нове количине телетине. Код туженог је 09.01.2019. године најављена контрола коју је требао да изврши менаџер на целом нивоу „Метроа“ услед чега је телетина којој је истекао рок склоњена из продаје будући да се до тада налазила у просторијама са свежим месом, а то је урадио тужилац АА када је дошао на посао 09.01.2019. године с обзиром да дана 07. и 08.01.2019. године он није радио. ВВ, запослен код туженог на радном месту ... је непосредно надређен тужиоцима је заједно са тужиоцем ББ наведену телетину запаковао у фолије и ставио инокс колица како би је даље проследили у конфискат ради даљег поступања са наведеним месом, односно стављањем истог у контејнере и даљег ношења меса са истеклим роком трајања у кафилерију. Након проласка контроле ВВ је наведену телетину извадио из конфиската, претходно је мерећи и спремајући за даљу продају. Претходно је ВВ 10.01.2019. године заједно са директором дистрибутивног центра ... ГГ и пословођом ДД отишао до конфиската при чему је ДД отворио врата без присуства обезбеђења након чега су они водили разговор о наведеном месу са истеклим роком трајања после чега је ВВ објаснио надређенима да је реч о телетини испорученој у већој количини са краћим роком трајања него уобичајено којој је истекао рок, а која се није продала да би након тога од својих надлежних добио упутство да се реши наведене телетине, односно да је прода, а што не успе да прода да поступи са њом по правилима и упутствима обзиром да им је он претходно рекао да за наведену телетину има купца с обзиром да месо иако

му је истекао рок трајања није било покварено. Након тога, ВВ је дао налог ... да наведену телетину откосте како би се један део продао ресторанима, а за остатак је дао налог да иде у прераду. Наведена телетина је продата купцима са попустом од 50% а обраду меса извршили су ... ЂЂ и ЕЕ. Утврђено је да је приликом узимања меса из конфиската тужилац АА направио фотографије знајући да ће доћи до неправилности и продаје меса са истеклим роком и то тако што је сликао лица која крше процедуру у конфискату и декларацију на којој је наведен рок трајања меса. И тужилац ББ је направио фотографије спорног меса, а истог дана он је спорну телетину и мерио са ВВ пакујући је и спремајући за продају. ВВ је 10.01.2019. године послао и захтев за снижење цена за предметну телетину којој је истекао рок мењајући датум на декларацији тако што је уместо 01.01.2019. године ставио датум 10.01.2019. године како би исту могао да прода. Након тог дана 29.01.2010. године око 20,53 часова тужилац АА је послао мејл у ... где се налази седиште туженог како би надлежне обавестио о неправилностима које се дешавају код туженог. У мејлу је тужилац навео да је већ слао два мејла као упозорење претпостављенима да ни тада ништа није предузео, те је навео да више неће слати мејлове с обзиром да изводи закључак да то нема смисла. Даље је навео да његов послодавац продаје месо са истеклим роком трајања и да то мора да пријави Министарству спољних послова, да је наведена продаја одобрена од стране претпостављених и то ... ГГ, ... ДД, ЖЖ и руководиоца одељења ВВ. У прилогу мејла послао је и девет фотографија које је претходно начинио. Тужилац ББ је дана 25.01.2019. године послао мејл ветеринарској инспекцији у ком је навео да жели да пријави свог послодавца „Metro Cash&Carry“ ДОО Београд јер су директор пословођа и шеф месаре продали већу количину телетине из ... дана 10.01.2019. године а ком је рок истекао 06.01.2019. године.

Тужилац АА је 28.01.2019. године послао мејл ветеринарској инспекцији у коме је навео да жели да их обавести о продаји телећег меса из ... која је извршена након истека рока. У мејлу је наведено да је телећем месу рок истекао трајања 06.01.2019. године а да је исто продато 10.01.2019. године те је навео да су то урадили претпостављени ГГ, ДД, ЖЖ и шеф одељења меса ВВ. Навео је да је већ послао два мејла на које није добио одговор те је позвао инспекцију да изађе и провери све ове информације.

Након тога, ветеринарска инспекција је изашла на лице места и утврдила неправилности код туженог, а што је наведено у извештају инспекцијског надзора када је утврђено да је код туженог у објекту вршена продаја телећег меса са истеклим роком трајања и то тако што је 10.01.2019. године продата телећа плећка тежине 58,27 килограма односно телећа ребра и груди тежине 57,97 килограма, а дана 11.01.2019. године телећа ребра и груди тежине 58,27 килограма, односно укупно 172,16 килограма телећег меса чиме је извршен промет хигијенски небезбедне хране и тиме учињен привредни преступ, те је наведено да је поднета пријава за привредни преступ против туженог и одговорно лице код туженог а то је ГГ из ...

Такође је утврђено да је ЗЗ, заменик руководиоца одељења безбедности код туженог 30.01.2019. године послао мејл ИИ запосленој у одељењу ... послова у коме је навео да је на основу прегледаних снимака из просторије месаре туженог утврђено да су дана 10.01.2019. и 11.01.2019. године уочене неправилности у раду запослених АА, ВВ и ББ у просторијама пријема меса које је у мејлу описао. У нижестепеним одлукама је наведена процедура која је предвиђена за вађење меса из конфиската тако да се приликом вађења меса из конфиската позива пословођа и обезбеђење како би исто

контролисали, али да се наведена процедура често није поштовала као и наведеном приликом 10.01.2019. године.

Тужени је 01.02.2019. године донео упозорење којим запосленог АА упозорава да постоји оправдан разлог за отказ уговора о раду са свим припадајућим анексима и то због тога што је повредио обавезе на раду како је то прописано чланом 179. став 2. тач. 1. и 15. Закона о раду, односно члан 24. став 1. тачка 26. Правилника о раду. У образложењу је поред осталог, наведено да је на основу мејла заменика руководиоца безбедности од 30.01.2019. године послодавац дошао до сазнања да је запослени у свом раду поступао супротно одредбама уговора о раду Правилника о раду процедура и правила којима се уређују радни процеси за које закључио уговор о раду и другим општим актима послодавца што се огледа у томе да је 10.01.2019. године у просторијама пријема на одељењу меса око 8 часова и 13 минута неовлашћено сликао приватним телефоном месо које се налазило на колицима, а за које је знао да је непрописно обележено ван температурног режима и исто оставио да стоји на затеченом месту, те да је запослени 11.01.2019. године у просторијама пријема на одељењу меса око 7 часова и 19 минута био присутан док је шеф одељења меса и месних производа отварао и узимао из коморе за конфискат месо на колицима без присуства обезбеђења и био свестан да су предметна колица са месом из коморе за конфискат остављена ван температурног режима у просторијама пријема. Наведено је да је приликом свог напред описаног поступања запослени био свестан да исто није у складу са важећим упутством за руковање отпадом и конфискатом код послодавца јер није дозвољено да се месо из конфиската вади посебно оставља ван температурног режима и коморе изузев кад се месо вади ради отпреме у кафилерију уз присуство шефа одељења пословође. У упозорењу је такође наведено а због повреде радне обавезе послодавац може да откаже уговор о раду запосленом. Тужилац АА се 07.02.2019. године изјаснио на наведено упозорење.

За тужиоца ББ тужени је 01.02.2019. године донео упозорење у коме га упозорава да постоји оправдан разлог за отказ уговора о раду са свим анексима и то због повреде радне обавезе како је то прописано чланом 179. став 2. тач. 1. и 5. Закона о раду односно чланом 24. став 1. тачка 26. Правилника о раду. У образложењу упозорења се наводи у чему се састоји повреда радне обавезе овог тужиоца. На наведено упозорење тужилац ББ се изјаснио 01.02.2019. године.

Тужиоцу АА је решењем туженог од ...2019. године отказан уговор о раду са припадајућим анексима и престаје му радни однос због тога што је учинио описану повреду радне обавезе. Тужиоцу ББ је решењем туженог од ...2019. године отказан уговор о раду са свим анексима због повреде радне обавезе која је такође наведена.

Тужиоци у овој парници траже да се пониште решења којим је отказан уговор о раду тврдећи да су они у конкретном случају извршили узбуњивање на тај начин што су открили информације о кршењу прописа које се односе на коришћење меса коме је истекао рок важности, те да по том основу имају право на заштиту односно да се при оцени законитости решења о отказу уговора о раду као појединачних аката послодавца којима је решавано о њиховим правима и обавезама могу позвати да тај појединачни акт представља штетну радњу у вези са узбуњивањем. Нижестепени судови су нашли да је такав тужбени захтев основан, те су исти и усвојили.

Основно спорно питање у овој парници, а на коме се инсистира и у ревизији је да ли су у овом случају тужиоци пре него што је покренут поступак за отказа уговора о раду предузели одређене активности које се у смислу Закона о заштити узбуњивача могу сматрати узбуњивањем или су те радње предузели тек након што су дошли до сазнања да је против њих покренут поступак за отказ уговора о раду. Управо тужени у ревизији тврде да се радње које су евентуално тужиоци предузели не могу третирали узбуњивањем јер су предузете као реакција на већ покренути поступак за отказ уговора о раду.

У односу на спорна питања нижестепени судови су заузели став да су тужиоци пре него што су сазнали за покретање поступка отказа уговора о раду, а за покретање тих поступака су сазнали када су примили упозорење о постојању разлога за отказ уговора, предузели мере унутрашњег и спољашњег узбуњивања. Као меру унутрашњег узбуњивања нижестепени судови третирају обавештење мејлом послодавца о кршењу прописа у вези са коришћењем меса коме је истекао рок трајања, а као меру спољашњег узбуњивања нижестепени судови третирају обавештење надлежних државних органа, инспекције о кршењу прописа.

Одредбом члана 2. став 1. тачка 1. Закона о заштити узбуњивача је прописано да је узбуњивање откривање информације о кршењу прописа, кршењу људских права, вршењу јавног овлашћења противно сврси због које је поверено, опасности по живот, јавно здравље, безбедност, животну средину као и ради спречавања штете великих размера, а тачком 2. је прописано да је узбуњивач физичко лице које изврши узбуњивање у вези са својим радним ангажовањем, поступком запошљавања, коришћењем услуга државних и других органа, носилаца јавних овлашћења или јавни служби, пословном сарадњом и правом власништва на привредном објекту. Тачка 3. дефинише ко је послодавац при чему је у конкретном случају неспорно да је то тужени. Исти закон у члану 5. прописује да узбуњивач има право на заштиту у складу са законом ако изврши узбуњивање код послодавца, овлашћеног органа или јавности на начин прописан законом. Закон дефинише унутрашње и спољашње узбуњивање при чему је унутрашње узбуњивање везано за обавештење послодавца, а спољашње је везано за достављање информација овлашћеном органу. Када се имају у виду наведене законске одредбе произилази да су правилно нижестепени судови, код утврђене чињенице о редоследу активности странака у овом случају, нашли да се на тужиоце у конкретном случају може применити Закон о заштити узбуњивача, односно да они по том основу уживају заштиту, те да се може са тог аспекта поништити појединачни акт послодавца којим је тужиоцима отказан уговор о раду. Ревизијски суд није овлашћен да се бави чињеничним питањима, а управо је такво питање да ли су тужиоци пре покренули поступак узбуњивања него што су сазнали да се води поступак за отказ њиховог уговора о раду. Закон о заштити узбуњивача у члану 29. прописује да ако у току поступка тужилац учини вероватним да је према њему предузета штетна радња у вези са узбуњивањем на туженом је терет доказивања да штетна радња није у узрочној вези са узбуњивањем. Код чињеница које су утврдили нижестепени судови тужиоци су несумњиво учинили вероватним да је према њима предузета штетна радња у вези са узбуњивањем, а са друге стране тужени није у поступку успео да докаже да та штетна радња – отказ уговора о раду није у узрочној вези са узбуњивањем. Самим тим, сви остали наводи из ревизије туженог се не могу прихватити, па је и одлучено као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић